

Grundläggande granskning

Socialnämnd revisionsår 2023

Gällivare kommun
Maj 2024

Erik Jansen, certifierad kommunal revisor
Johanna Larsson

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 4c, 5a, 6a, 7a, 8b, 8e</i>	Röd	Nämndens förvaltning har inte fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Har uppnått 0 av 4 verksamhetsmål.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 4d, 5b</i>	Röd	Nämndens förvaltning har inte skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: - 109 MSEK
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d, 6b, 7b-c, 8a, 8c-d</i>	Gul	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har delvis varit tillräcklig under 2023. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Att nämnden analyserar behov av ytterligare åtgärder för att nå verksamhetsmässig måluppfyllelse.
- Att nämnden fortsatt vidtar åtgärder för att nå mål för ekonomin samt följer upp att vidtagna åtgärder ger förväntad effekt.

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har socialnämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Styrning, kontroll och åtgärder.
2. Måluppfyllelse för verksamheten.
3. Måluppfyllelse för ekonomin
4. Intern kontroll

Nr 1 och 4 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Övriga områden bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt (2) och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (3).

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget 2023.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2023. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor". Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis) och röd (otillräckligt).

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Beslut togs 2022-10-13 § 129 och även 2023-01-26 § 20 där verksamhetsplan för år 2023-2026 beslutades.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Beslut togs 2022-10-13 § 113 att föreslå kommunfullmäktige att besluta om förslag till nämndens särskilda driftbudget 2023.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Nämnden har tagit fram fokusområden utifrån kommunstyrelsens övergripande fokusområden som i sin tur är kopplade till strategiska målsättningar. För varje fokusområde tas även hänsyn till hur det påverkar hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Sammanlagt finns för nämnden 10 fokusområden.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har inte antagit särskilda ekonomiska mål, det är heller inget krav från kommunallagen. Grön bedömning görs då nämnden har antagit detaljbudget för verksamhetsår 2023.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	Samtliga fokusområden innehåller mätinstrument som beskriver hur respektive fokusområde ska följas upp.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Enligt nämndens verksamhetsplan ska nämnden bedriva sin verksamhet i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt, föreskrifter, lag och förordningar samt i socialnämndens reglemente. Socialnämnden skall under året; följa upp, rapportera och utvärdera sin verksamhet och ekonomiska ställning samt fortlöpande informera kommunstyrelse och kommunfullmäktige om socialnämndens utveckling.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Nämnden tar del av månadsvisa budgetuppföljningar som fokuserar på resultat. Delårsrapport fokuserar på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor	Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	Gul	<p>Från protokoll noterar vi att nämnden löpande vidtar åtgärder för att höja måluppfyllnad kopplat till kommunens strategiska mål. Kopplingen tydliggörs via underrubriken "Koppling till kommunens strategiska mål" vid aktuella ärenden/beslut. Vi noterar att måluppfyllelse för helåret har förbättrats utifrån vad som rapporterades vid delår. Den samlade måluppfyllelsen visar att det finns behov av ytterligare åtgärder för att nå mål för ekonomin.</p>
	Gul	<p>Vi bedömer att nämnden har vidtagit tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin. Däremot har underskottet ökat från helårsprognos i delårsrapport som visade på underskott om - 80,145 mnkr till utfall i årsredovisning 2023 om 109 mnkr kr, vilket visar att åtgärderna inte har varit tillräckliga/gett önskad effekt.</p> <p>Åtgärder som nämnden tagit: 2023-02-23 § 31 - vid behandling av budgetuppföljning för januari 2023 beslutade nämnden att förvaltningen får i uppdrag att fortsätta arbetet i enlighet med tidigare direktiv om att arbeta med en budget i balans, samt att ge socialförvaltningen i uppdrag att ta fram vidare direktiv för att nå budget i balans, samt återrapportera de nu givna direktiven. Forts. nästa sida.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	<p>2023-02-23 § 37 beslutade nämnden att förvaltningschefen får i uppdrag att upphandla konsult som genomför analyser och föreslår åtgärder utifrån ärendebeskrivningen i detta ärende (Genomlys socialnämndens budget/verksamhet samt komma med åtgärdsförslag i syfte att komma i tekniska budgetramen). Nämnden fick återrapportering av genomlysningen vid sammanträdet 2023-09-21 § 151.</p> <p>2023-02-28 § 60 - vid behandling av budgetuppföljning för februari månad beslutade nämnden att förvaltningen får i uppdrag att fortsätta arbetet i enlighet med tidigare direktiv om att arbeta med en budget i balans.</p> <p>2023-02-28 § 63 - vid behandling av ärendet utredning antal boendeplatser SÄBO beslutade nämnden att återremittera ärendet med nytt uppdrag att utreda att minska antalet platser med ytterligare 20-35 st och att återkomma med förslag till beslut till nämnden i augusti. Målet är att den totala minskningen om 40-55 platser skall vara genomförd senast december 2026. Syftet med minskade platserna är att skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi. Forts. nästa sida.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	När nämnden behandlade återrapportering av ärendet 2023-08-24 § 131 beslutade nämnden att uppdra till socialförvaltningen att inleda konkret samverkan mellan myndighet och verkställighet för hur beslut om avveckling av boendeplatser och en omfördelning till ökning av behovsbedömda hemtjänstinsatser påverkar biståndshandläggningen, att påbörja aktiviteter för avveckling av 18-22 SÄBO platser omgående och återkomma till nämnden i september för beslut med tillhörande projekt och genomförande plan. Alla SÄBO platser skall genomlysas, att fortsätta arbetet med att utreda och föreslå ytterligare minskning av 20-25 SÄBO platser Q2 2024 för beslut med tillhörande projekt och genomförande plan. Alla SÄBO platser skall genomlysas, att det långsiktiga målet är att antalet SÄBO platser skall motsvara rikssnittet och vara nått 2026-12-31. Alla SÄBO platser skall genomlysas. Forts. nästa sida.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	<p>Nämnden fick återrapportering på ärendet 2023-09-21 § 152 och beslutade att uppdra till socialförvaltningen att genomföra en minskning med antal platser på särskilt vård- och omsorgsboende Hedgården med 20 platser, att uppdra till socialförvaltningen att, med start under kvartal 4 2023, påbörja praktisk planering för hur avveckling av Hedgården ska verkställas med hänsyn till hur brukare, anhöriga och medarbetare ska få möjlighet till insyn och delaktighet i processen. Tidsaspekt för denna process med successiv avveckling och utsluss av brukare samt omfördelning av medarbetare bör sträcka sig under hela år 2024, att 20% av personalkostnaden på Hedgården överförs till hemvården efter det att boendet stängts, att socialförvaltningen återkommer med nya riktlinjer för bistånd i och med den nya säbo strukturen som kommer av inriktningen i framtidens äldreomsorg, att socialförvaltningen får i uppdrag att återkomma med en anpassad organisation som möter den nya lagstiftningen och de framtida behoven utifrån inriktningen i framtidens äldreomsorg.</p> <p>2023-04-25 § 92 - vid behandling av budgetuppföljning för januari till mars 2023 beslutade nämnden att godkänna redovisningen av de pågående åtgärder för att sträva mot budget i balans. Forts. nästa sida.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	<p>2023-05-30 § 107 - vid behandling av budgetuppföljning för januari till april 2023 beslutade nämnden att godkänna redovisningen av de pågående åtgärder för att sträva mot budget i balans.</p> <p>2023-08-24 § 127 - vid behandling av budgetuppföljning för januari till juli 2023 beslutade nämnden att godkänna redovisningen av de pågående åtgärder för att sträva mot budget i balans, att uppdra till förvaltningen att till nämnden i september återkomma med förslag på nya konkreta åtgärder och nya vidtagna åtgärder för strävan mot budget i balans, att arbeta för en bättre prognossäkerhet, att uppdra till förvaltningsekonomerna att kartlägga den ekonomiska hushållningen på exempelvis hyrbilar, lokaler, förbrukningsartiklar, hjälpmedel och andra kostnadsslag och återkomma med åtgärdsförslag för bättre hushållning till nämnden i september.</p> <p>2023-09-21 § 148 - vid behandling av budgetuppföljning för januari till augusti 2023 beslutar nämnden att uppdra till förvaltningen att utifrån Ensolutions redovisning återkomma med åtgärdsförslag till nämnden i oktober. Forts. nästa sida.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	<p>2023-10-31 § 181 - vid behandling av utvärdering av sommaren 2023 - förutsättningar 2024 beslutade nämnden att förvaltningen får i uppdrag att senast till nämnden i januari 2024 återkomma med konkreta förslag till beslut kring kort och långsiktiga planeringsförutsättningar för sommarbemanning. Nämnden fick återrapportering på ärendet vid sammanträdet 2024-01-25 § 6.</p> <p>2023-11-10 § 197 - vid behandling av budgetuppföljning för januari till september 2023 beslutade nämnden att jobba för att komma i teknisk ram enligt prislappsmodellen.</p> <p>2023-11-10 § 198 - vid behandling av socialnämndens fördjupade uppföljning av underskott beslutade socialnämnden föreslå kommunstyrelsen besluta att förvaltningen löpande skall arbeta fram lösningar tills teknisk ram enligt prislappsmodellen är uppfylld och återkomma med sparåtgärder kopplat mot insatsernas volym, insatsmix och styckkostnad, att ge förvaltningen i uppdrag att se över politiska prioriteringar för 2024, att anta förslag på åtgärder för socialnämnden åren 2024 till 2027 som visar att inom fyra år nå prislappsmodellen för äldreomsorgen, LSS och IFO. Forts. nästa sida.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	<p>2023-11-28 § 205 - vid behandling av budgetuppföljning för januari till oktober 2023 beslutade nämnden att jobba för att komma i teknisk ram enligt prislappsmodellen.</p> <p>2023-01-25 § 8 - vid behandling av budgetuppföljning för januari till december 2023 beslutade nämnden att jobba för att komma i teknisk ram enligt prislappsmodellen.</p>
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Röd	<p>Bedömning på fråga 5a görs på bedömning som nämnden lämnat på de fyra strategiska målsättningarna. Av nämndens årsredovisning 2023 framgår måluppfyllelse per strategisk målsättning utifrån kommunstyrelsens fokusområden. Alla fyra strategiska mål bedöms delvis uppfyllda.</p> <p>Nämnden redovisar även bedömning per fokusområde: Grön: 2 st Gul: 9 st Röd: 3 st</p>
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	<p>I nämndens årsredovisning 2023 redovisar nämnden ett underskott mot budget om - 109 mnkr.</p>

Granskningsresultat: Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
6. Riskanalys	a) Har riskanalys utförts i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Ja, riskanalys har upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv.
	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Grön	Nämnden har en dokumenterad riskanalys för intern kontroll för år 2023.
7. Plan för intern kontroll	a) Har plan upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Ja, plan har upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv.
	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Beslut tog 2022-10-13 § 130 för antagande internkontrollplan 2023.
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Ja, planen innehåller både kommunövergripande kontrollmoment som ingår i den gemensamma internkontrollplanen samt nämndspecifika.
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	I internkontrollplan framgår när kontrollmomenten ska återrapporteras.

Granskningsresultat: Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
8. Rapportering	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Rapportering har skett enligt direktiv.
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Rapportering fokuserar på resultat och analys.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	I rapportering framgår vilka åtgärder som behöver vidtas för att åtgärda brister. Nämnden har beslutat att föreslå kommunstyrelsen att godkänna nämndens uppföljning av internkontrollplan 2023.
	e) Sker rapportering till styrelse/fullmäktige i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Rapportering enligt plan kommer ske till KS där KS kommer behandla detta samlat efter att samtliga nämnder behandlat uppföljningen inom nämnden

[pwc.se](https://www.pwc.se)

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Gällivare kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2023-06-07. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.